T086 TKL 4 (06) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 89-Đàm Vô Kiệt tt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ

QUYEÅN 100

GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI CHÍN (Tieáp): ÑAØM-VOÂ-KIEÄT

KINH: Baáy giôø, Taùt-ñaø-ba-luaân vaø ngöôøi con gaùi cuûa vò tröôûng giaû cuøng naêm traêm ngöôøi haàu gaùi ñi ñeán choã Ñaøm-voâ-kieät raûi hoa trôøi Maïn-ñaø-la, ñaàu maët ñaûnh leã xong, lui ngoài moät beân. Ñaøm-voâ-kieät thaáy caùc ngöôøi aáy ngoài xong, baûo Taùt-ñaø-ba-luaân raèng: Naøy thieän nam töû! Haõy laéng nghe, kheùo laõnh thoï! Nay Ta seõ vì oâng noùi töôùng Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Naøy thieän nam töû! Vì caùc phaùp bình ñaúng, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la- maät cuõng bình ñaúng; vì caùc phaùp lìa töôùng, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng lìa töôùng; vì caùc phaùp baát ñoäng, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng baát ñoäng; vì caùc phaùp khoâng nhôù nghó, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng nhôù nghó; vì caùc phaùp khoâng sôï, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng sôï; vì caùc phaùp moät vò, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng moät vò; vì caùc phaùp voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì caùc phaùp voâ sinh, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ sinh; vì caùc phaùp voâ dieät, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ dieät; vì hö khoâng voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì nöôùc bieån lôùn voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì nuùi Tu-di trang nghieâm, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng trang nghieâm; vì hö khoâng khoâng coù phaân bieät, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng coù phaân bieät; vì saéc voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì ñòa chuûng voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì thuûy chuûng, hoûa chuûng, phong chuûng voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì khoâng giôùi voâ bieân, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng voâ bieân; vì nhö kim cang bình ñaúng, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng bình ñaúng; vì caùc

phaùp khoâng coù phaân bieät, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng coù phaân bieät; vì caùc tính phaùp khoâng theå coù ñöôïc, neân bieát tính Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng theå coù ñöôïc; vì caùc phaùp khoâng coù sôû höõu, bình ñaúng, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng coù sôû höõu, bình ñaúng; vì caùc phaùp khoâng laøm, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng laøm; vì caùc phaùp khoâng theå nghó nghì, neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng theå nghó nghì. Khi aáy Taùt-ñaø-ba-luaân ngay nôi choã ngoài ñöôïc caùc tam-muoäi, ñoù laø tam-muoäi Caùc phaùp bình ñaúng, tam-muoäi Caùc phaùp lìa töôùng, tam-muoäi Caùc phaùp khoâng sôï, tam-muoäi Caùc phaùp moät vò, tam-muoäi Caùc phaùp voâ bieân, tam-muoäi Caùc phaùp khoâng sinh, tam-muoäi Caùc phaùp khoâng dieät, tam-muoäi Hö khoâng voâ bieân, tam-muoäi Nöôùc bieån lôùn voâ bieân, tam-muoäi Nuùi Tu-di trang nghieâm, tam-muoäi Hö khoâng khoâng coù phaân bieät, tam-muoäi Saéc voâ bieân, tam-muoäi Thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ bieân, tam-muoäi Ñòa giôùi voâ bieân, tam-muoäi Thuûy giôùi, hoûa giôùi, phong giôùi, khoâng giôùi voâ bieân, tam-muoäi Nhö kim cang bình ñaúng, tam-muoäi Caùc phaùp khoâng coù phaân bieät, tam-muoäi Caùc phaùp khoâng theå nghó baøn; nhö vaäy thaûy ñeàu ñöôïc traêm ngaøn vaïn öùc moân tam-muoäi. Baáy giôø Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Nhö Ta nay ôû giöõa ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi coù caùc Tyø-kheo Taêng vaây quanh, vôùi töôùng aáy, vôùi maïo aáy, vôùi danh töï aáy noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Taùt-ñaø-ba-luaân ñöôïc saùu traêm vaïn moân tam-muoäi, thaáy phöông Ñoâng, Taây, Nam, Baéc, boán goùc, treân, döôùi, chö Phaät trong theá giôùi ñaïi thieân ba ngaøn soá nhö caùt soâng Haèng vôùi caùc Tyø-kheo cung kính vaây quanh, do töôùng nhö vaäy, maïo nhö vaäy, danh töø nhö vaäy, thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Taùt-ñaø-ba-luaân töø ñoù veà sau coù ñöôïc trí tueä nghe nhieàu khoâng theå nghó baøn, nhö nöôùc bieån lôùn; thöôøng khoâng xa lìa Phaät, thöôøng sinh trong nöôùc coù Phaät, cho ñeán trong moäng chöa töøng luùc naøo khoâng thaáy Phaät. Heát thaûy caùc naïn ñeàu döùt saïch, theo nguyeän vaõng sinh ôû nöôùc coù Phaät. Naøy Tu-boà-ñeà! Neân bieát nhaân duyeân cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy coù theå laøm thaønh töïu heát thaûy coâng ñöùc cuûa Boà-taùt, ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Vì theá, neân caùc Boà-taùt neáu muoán hoïc saùu Ba-la-maät haõy neân vaøo saâu trí tueä chö Phaät, muoán ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng haõy neân thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng, roäng vì ngöôøi noùi, cuõng vieát cheùp quyeån kinh cuùng döôøng, toân troïng, taùn thaùn, cuùng höông hoa cho ñeán kyõ nhaïc. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø meï cuûa möôøi phöông chö Phaät quaù khöù, vò lai, hieän taïi; ñöôïc möôøi phöông chö Phaät toân troïng. LUAÄN: Ñaøm-voâ-kieät ñaõ ñi ra ñeán phaùp toøa, xem khaép khoâng coù ai

hôn mình, baáy giôø môùi ngoài. Khi aáy Taùt-ñaø-ba-luaân bieát Ñaøm-voâ-kieät ñaõ ngoài chaéc, ñi ñeán ñaàu maët ñaûnh leã döôùi chaân roài ngoài moät beân. Ñaûnh leã coù ba caùch: Moät laø mieäng leã, hai laø quyø goái maø ñaàu khoâng saùt ñaát,

ba laø ñaàu saùt ñaát; ñoù laø söï leã cao thöôïng. Trong moät thaân ngöôøi, ñaàu ôû treân heát, chaân ôû döôùi heát; ñem ñaàu leã chaân laø cung kính cuøng toät. Ñaøm-voâ-kieät thaáy ngöôøi kia ñaõ ngoài xong, bieát ngöôøi töø xa ñi ñeán khoâng tieác thaân maïng, chòu moïi sieâng naêng khoå nhoïc, chæ vì muoán nghe Phaùp. Luùc môùi thaáy nhau, vì maët trôøi saép laën neân thôøi gian nghe Phaùp ngaén. Ñaøm-voâ-kieät vì thaáy maët trôøi laën neân ñöùng daäy ñi vaøo cung; nay vì Phaùp neân (Taùt-ñaø-ba-luaân) baûy naêm khaùt ngöôõng khoâng sinh taâm khaùc. Khi Ñaøm-voâ-kieät saép ñi ra, thì Taùt-ñaø-ba-luaân laáy maùu röôùi ñaát. Bieát ngöôøi kia vì Phaùp, khoâng tieác thaân maïng, taâm kia khoâng thoaùi chuyeån, quyeát ñònh khoâng nghi ngôø, coù theå nhaän söï giaùo hoùa, neân Ñaøm- voâ-kieät baûo raèng: “Naøy thieän nam töû! Haõy nhaát taâm laéng nghe!” ÔÛ treân noùi nghi Phaät töø ñaâu ñeán, ñi veà ñaâu ñaõ döùt, nay chæ muoán nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät saâu xa, neân noùi cho töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø nhö tröôùc ñaõ noùi trong caùc nghóa: Caùc phaùp bình ñaúng neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät bình ñaúng v.v... Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì söùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân quaùn caùc phaùp ñeàu bình ñaúng, chöù chaúng phaûi tính caùc phaùp bình ñaúng. Theá neân Ñaøm- voâ-kieät noùi: Vì caùc phaùp bình ñaúng neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät bình ñaúng. Vì sao? Vì nhaân quaû gioáng nhau. Luùc môùi quaùn caùc phaùp bình ñaúng laø nhaân, khi taâm quyeát ñònh ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø quaû. Hoûi: Quaùn caùc phaùp bình ñaúng töùc laø Baùt-nhaõ, Baùt-nhaõ töùc laø bình ñaúng, côù gì phaân bieät laøm nhaân, quaû? Ñaùp: Baùt-nhaõ vaø caùc phaùp tuy moät töôùng, khoâng hai khoâng khaùc, song haønh giaû khi quaùn caùc phaùp bình ñaúng laø nhaân, quaùn xong goïi laø quaû. Nhö ñaïo Tu-ñaø-hoaøn coù ñaéc vaø höôùng. Laïi nhö naêm uaån höõu laäu, khi ôû trong taäp goïi laø nhaân, khi ôû trong quaû goïi laø quaû. Heát thaûy phaùp saéc v.v... bình ñaúng töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät bình ñaúng. Hoûi: Neân noùi töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nay côù gì noùi bình ñaúng? Nhaân khoâng coù bình ñaúng neân môùi coù bình ñaúng, nhaân coù bình ñaúng neân môùi coù khoâng bình ñaúng? Ñoái vôùi Baùt-nhaõ cuõng chaúng phaûi moät töôùng, cuõng chaúng phaûi khaùc töôùng, côù gì oâng muoán thuû laáy moät töôùng? Ñaùp: Baùt-nhaõ raát saâu xa, vi dieäu, khoâng duøng phöông tieän thuyeát thì khoâng ai hieåu ñöôïc. Theá neân, neáu phaân bieät khoâng coù bình ñaúng thì sinh ra phieàn naõo, ba ñoäc taêng tröôûng, ñoù laø thaân yeâu, oaùn gheùt, yeâu

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 73

thieän, gheùt baát thieän. Boà-taùt ñoái vôùi hai thöù aáy quaùn heát thaûy phaùp ñeàu bình ñaúng, nôi chuùng sinh quaùn oaùn thaân, thöông gheùt ñeàu bình ñaúng, môû cöûa phöôùc ñöùc, ñoùng caùc ñöôøng aùc. Truù trong phaùp bình ñaúng thì caùc öùc töôûng phaân bieät vaø taâm thuû töôùng chaáp tröôùc ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñeàu döùt tröø, chæ thaáy caùc phaùp Khoâng; khoâng töùc laø bình ñaúng. Coù ngöôøi ñöôïc caùc phaùp bình ñaúng khoâng aáy, ñi thaúng ñeán ñaïo Boà-taùt, ñoái vôùi Khoâng, khoâng coøn hí luaän. Coù ngöôøi tuy ñöôïc phaùp bình ñaúng maø sinh hí luaän, hoaëc quaùn taát caû ñeàu Khoâng. Vì coù loãi nhö vaäy, neân ngöôøi aáy ñoái vôùi bình ñaúng töùc laø khoâng bình ñaúng. Theá neân trong ñaây vì chaân

bình ñaúng neân noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät bình ñaúng, chaúng phaûi laø hí luaän. Lìa hai beân bình ñaúng vaø khoâng bình ñaúng laø töôùng Baùt- nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: Bình ñaúng laø ñoái vôùi töôùng Baùt-nhaõ ñaõ ñaày ñuû, côù gì coøn noùi lìa töôùng, voâ bieân v.v... laø töôùng Baùt-nhaõ? Ñaùp: Trong kinh chæ noùi caùc phaùp bình ñaúng neân Baùt-nhaõ bình ñaúng. Haønh giaû thuû laáy töôùng bình ñaúng aáy maø sinh taâm chaáp tröôùc, neân noùi töôùng Baùt-nhaõ bình ñaúng, töï tính xa lìa, vì saéc phaùp v.v... töï tính xa lìa. Nghóa xa lìa nhö trong phaåm Töôùng, Voâ töôùng ñaõ noùi. Ñöôïc caùc phaùp bình ñaúng naøy, laïi ñoái vôùi bình ñaúng lìa töôùng, an truù trong Khoâng; truù trong Khoâng thì baát ñoäng, hí luaän khoâng laøm lay ñoäng, nuùi phieàn naõo khoâng laøm lay ñoäng ñöôïc, kieáp voâ thöôøng khoâng lay ñoäng ñöôïc. Vì sao? Vì ñöôïc thaät töôùng cuûa heát thaûy phaùp. Boà-taùt truù trong hai Khoâng aáy ñöôïc Baùt-nhaõ baát ñoäng; aáy laø roát raùo. Neáu coù khôûi leân nhôù nghó töùc laø choã coù töôùng chaáp tröôùc, neân noùi caùc phaùp khoâng coù nhôù nghó. Neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng coù nhôù nghó. Töôùng khoâng ñoäng laø Baùt-nhaõ, vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø töôùng dieät. Neáu khoâng nhôù nghó Baùt-nhaõ aáy thì hoaëc bò meâ muoäi, khoâng coù choã xu höôùng. Ngöôøi coù hí luaän ôû giöõa ñaïi chuùng thì hay sinh sôï haõi. Hoaëc vì ñoái vôùi Nieát-baøn khoâng hieåu roõ neân cuõng sinh sôï haõi, theá neân noùi töôùng khoâng sôï haõi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ngöôøi aáy tuy khoâng quyeát ñònh chaáp thuû töôùng caùc phaùp maø vaøo saâu phaùp tính, neân ôû giöõa ñaïi chuùng neáu coù ngöôøi luaän naïn veà caùc töôùng thì taâm khoâng sôï haõi, vì ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc Voâ töôùng. Laïi, khi vaøo Voâ sinh phaùp nhaãn, bieát heát thaûy phaùp laø khoâng theå coù ñöôïc, nôi trong aáy cuõng khoâng sôï haõi. Vì sao? Vì Boà-taùt kheùo thoâng ñaït heát thaûy phaùp. Laïi nöõa, heát thaûy phaùp moät töôùng nghóa laø tính Khoâng. Theá neân Baùt- nhaõ Ba-la-maät tuøy theo heát thaûy phaùp, neân cuøng moät vò tính Khoâng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 74

Hoûi: Treân ñaõ noùi caùc phaùp bình ñaúng, nay côù gì coøn noùi moät vò? Ñaùp: Khoâng, hoaëc coù khi coù vò, hoaëc coù khi khoâng coù vò. Neáu haønh giaû vì caùc kieán chaáp thuû töôùng phaân bieät thì truø löôïng toát xaáu; baáy giôø chöùng ñaéc caùc phaùp bình ñaúng Khoâng, taâm raát hoan hæ, neân goïi laø vò. Nhö ngöôøi bò noùng khaùt böùc baùch, gaëp ñöôïc nöôùc trong maùt cho vò aáy khoâng gì saùnh baèng, tuøy thôøi söû duïng neân goïi laø vò. Chaân thaät roát raùo khoâng, thì khoâng coù vò naøo laø Khoâng vò. Laïi nöõa, moät vò laø Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ, ñoái vôùi sôû quaùn, sôû duyeân ñeàu laø moät vò, vì söùc trí bieát veà tính Khoâng raát lôùn, neân caùc phaùp khaùc ñeàu ñi theo maø Khoâng. Thí nhö naáu ñöôøng pheøn, khi saép chín, tuy coù vaät khaùc hôïp vaøo ñeàu bieán thaønh ñöôøng pheøn. Laïi nhö bieån lôùn traêm soâng chaûy veà ñeàu thaønh moät vò, ñoù laø vò roát raùo khoâng. Caùc phaùp saéc v.v... cuõng nhö vaäy, ôû trong taâm phaøm phu moãi moãi sai khaùc maø vaøo trong Baùt-nhaõ thì ñeàu thaønh moät vò. Beân caïnh danh vaø töôùng hoaëc coù hoaëc khoâng, neáu thaät quaùn caùc phaùp saéc v.v... chaúng phaûi coù chaúng khoâng neân Voâ töôùng, Voâ töôùng töùc laø voâ bieân; quaùn nhö vaäy

töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät voâ bieân. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Bieân coù hai, laø beân thöôøng vaø beân ñoaïn; beân theá gian vaø beân Nieát-baøn. Beân Nieát-baøn, beân aùc, beân laønh v.v... trong ñaây khoâng coù caùc beân nhö vaäy neân goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät voâ bieân. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Bieân laø ñôøi tröôùc, ñôøi sau. Theá gian voâ thæ cho neân khoâng coù ñôøi tröôùc; vaøo Voâ dö Nieát-baøn neân coù ñôøi tröôùc, khoâng sinh ra trôû laïi cho neân khoâng coù ñôøi sau. Phaân bieät caùc bieân nhö vaäy, ñaém tröôùc theá gian neân sôï Nieát-baøn. Theá neân trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù caùc bieân aáy, chæ nghe noùi thaät töôùng caùc phaùp laø khoâng vaøo, khoâng ra. Hoûi: Caùc phaùp bình ñaúng, caùc phaùp töï tính lìa ñeàu laø voâ bieân, côù gì coøn noùi rieâng? Ñaùp: Coù ngöôøi bieát caùc phaùp bình ñaúng, bieát caùc phaùp töï tính lìa, thì khoâng caàn noùi. Neáu coù ngöôøi chaáp thuû töôùng, vì ñaém tröôùc moät vò aáy neân noùi laø voâ bieân. Ñaøm-voâ-kieät khoâng phaûi chæ vì Taùt-ñaø-ba-luaân maø thuyeát phaùp, Taùt-ñaø-ba-luaân cuõng khoâng chæ töï vì mình neân hoûi, maø chæ vì chuùng sinh coù nhieàu taâm tính, nhieàu haønh ñoäng neân ñoái vôùi töôùng Baùt- nhaõ Ba-la-maät löôïc noùi caùc töôùng. Khoâng sinh, khoâng dieät nhö tröôùc ñaõ noùi ôû ñoaïn duøng caùc nhaân duyeân phaù sinh dieät. Hö khoâng voâ bieân nhö ñaõ noùi trong ví duï hö khoâng trong phaùp Ñaïi thöøa. Nöôùc bieån lôùn voâ bieân, Tu-di trang nghieâm vì tröôùc chöa noùi neân nay seõ löôïc noùi. Hoûi: Hö khoâng voâ bieân vì laø phaùp thöôøng, khoâng tìm ñöôïc bieân

giôùi noù, coù theå noùi voâ bieân, coøn nöôùc bieån lôùn ôû trong boán chaâu thieân haï, bao quanh nuùi Tu-di coù soá löôïng do tuaàn, coù ngöôøi vöôït qua ñöôïc, côù sao noùi voâ bieân? Ñaùp: Voâ bieân coù hai: Moät laø thaät voâ bieân; hai laø ngöôøi ta khoâng theå ñeám ñöôïc neân voâ bieân. Bieån cuõng coù hai phaàn: Phaàn coù theå qua ñöôïc vaø phaàn bao quanh nuùi Tu-di ôû giöõa chín nuùi baùu roäng taùm möôi boán ngaøn do tuaàn. Ngöôøi theá gian khoâng bieát ñöôïc bieân giôùi noù neân noùi laø voâ bieân. Nhö bieån nhoû, söùc thuyeàn coù theå qua ñöôïc, nöôùc bieån lôùn söùc thuyeàn khoâng theå qua ñöôïc. Nhö phaøm phu ngoaïi ñaïo coù theå coù chieác thuyeàn thieàn ñònh vöôït qua bieån Duïc giôùi, Saéc giôùi, coøn Voâ saéc giôùi nhö bieån lôùn saâu roäng, khoâng theå vöôït qua ñöôïc, vì khoâng theå phaù taâm ngaõ. Caùc baäc Hieàn Thaùnh coù ñoâi caùnh trí tueä vaø thieàn ñònh, phaù töôùng taø ñoái vôùi caùc phaùp, ñöôïc thaät töôùng neân coù theå qua ñöôïc. Theá neân noùi ví duï nhö bieån lôùn. Hoûi: Nuùi Tu-di moät maøu saéc, vì sao noùi trang nghieâm? Ñaùp: Saùch ngoaøi noùi nuùi Tu-di moät maøu saéc, thuaàn laø vaøng roøng. Luaän Luïc-tuùc Tyø-baø-sa noùi: Boán phía nuùi Tu-di ñeàu do moät thöù baùu thaønh, hoaëc vaøng, baïc, pha leâ, löu ly trang nghieâm, chim ñeán ñaäu phía naøo cuõng ñeàu ñoàng moät maøu saéc aáy. Anh em cuûa Long vöông nhö Nan-ñaøø-baø-Nan-ñaøø ñem thaân nhieãu quanh baûy voøng. Treân ñænh nuùi coù cung trôøi Ba möôi ba, thaønh kia baûy lôùp goïi laø Hyû kieán. Coù chín traêm chín möôi chín cöûa, beân moãi moãi cöûa ñeàu coù möôøi saùu vò thaàn ñaïi löïc aùo xanh thuû hoä. Choã cao trong thaønh döïng ñieän goïi laø ñieän Toái thaéng. Boán phía coù boán

vöôøn lôùn, boán vua trôøi ôû boán phía, coù nuùi goïi laø Du-caøn-ñaø, moãi nuùi cao boán möôi hai ngaøn do tuaàn, moãi Thieân vöông trò vì treân ñoù. Nöôùc trong boán bieån lôùn coù cung ñieän cuûa A-tu-la vaø Long vöông. Chín nuùi baùu Du-caøn-ñaø v.v... coù maët trôøi, maët traêng, naêm tinh, hai möôi taùm tuù vaø caùc sao khaùc vaây quanh trang nghieâm. Caùc thöù trang söùc duøng ñeå trang nghieâm nhö vaäy troâng khoâng bieát chaùn; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Quaû baùo cuûa saùu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø ñöôïc laøm Chuyeån luaân vöông, Phaïm vöông, Ñeá-thích, trôøi Tònh cö, trôøi Ñaïi töï taïi. Quaû baùo nhö vaäy do khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät chöa ñaày ñuû neân höôûng ñöôïc quaû baùo trang nghieâm aáy. Khi Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñaày ñuû thì ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, ñòa vò Boà-taùt baát thoaùi chuyeån vaø ñaïo quaû chö Phaät trang nghieâm. Nhö phía treân vaø döôùi nuùi Tu-di ñeàu trang nghieâm, Baùt-nhaõ Ba-la-maät trang nghieâm cuõng nhö vaäy. Khi chöa ñaày ñuû thì söï trang nghieâm cuûa chö thieân laø baäc nhaát, khi ñaày ñuû roài thì coù caùc ñaïo quaû trang nghieâm. Nhö nuùi Tu-di khi kieáp

baét ñaàu thaønh laäp, boán phía coù gioù lôùn thoåi thì chaát vò tinh tuùy cuûa ñaát nhoùm laïi laøm Tu-di, laïi coù gioù thoåi laøm cho cöùng thaønh baùu; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi heát thaûy phaùp laønh laø cöùng, chaéc thaät baäc nhaát, hoøa hôïp beàn chaéc baèng Baùt-nhaõ. Nhö nuùi Tu-di boán phía gioù lôùn thoåi soùng nöôùc bieån lôùn, khoâng theå laøm lay ñoäng; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, caùc ngoaïi ñaïo taø kieán hí luaän vaø caùc ma daân khoâng theå laøm lay ñoäng. Nhö ñænh nuùi Tu-di coù vöôøn boán phía, chö Thieân ñi ñeán höôûng thoï caùc thöù vui; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Haønh giaû leân ñöôïc ñænh Baùt-nhaõ, ñi ñeán trong vöôøn boán thieàn ñònh höôûng caùc thöù vui. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Nuùi Tu-di chim ñeán ñeàu ñoàng moät maøu vôùi nuùi, Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, caùc phaùp vaøo trong Baùt-nhaõ ñeàu ñoàng moät töôùng, ñoù laø Voâ töôùng. Nhö hö khoâng khoâng coù phaân bieät laø hö khoâng khoâng coù phaân bieät trong ngoaøi, xa gaàn, daøi ngaén, saïch, khoâng saïch; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Caùc phaùp vaøo trong Baùt-nhaõ cuõng khoâng coù phaân bieät trong ngoaøi, laønh, chaúng laønh. Nhö naêm uaån voâ bieân laø naêm uaån thöôøng bieán khaép theá gian; Baùt- nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, khoâng xa lìa naêm uaån. Thaät töôùng naêm uaån töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Laïi nöõa, nhö saéc phaùp v.v... phaân tích, chia reõ cho ñeán vi traàn thì khoâng coù phöông höôùng neân khoâng coù ranh giôùi. Phaùp voâ saéc vì khoâng coù hình neân khoâng coù ñaây kia, khoâng coù ñaây kia neân khoâng coù ranh giôùi; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, ñoái vôùi heát thaûy phaùp phaân bieät saéc cho ñeán vi traàn, phaân bieät phaùp voâ saéc cho ñeán trong moät nieäm khoâng thaáy chaéc chaén coù thöôøng, laïc, ngaõ, tònh. Theá neân noùi saéc voâ bieân neân Baùt-nhaõ voâ bieân, cho ñeán hö khoâng saùu chuûng cuõng nhö vaäy. Nhö Kim ca laø, chö Thieân vöông Caàm kim ca, khoâng gheùt khoâng thöông, tuøy choã söû duïng maø khoâng coù vieäc gì khoâng ñaùnh naùt. Taâm tröôùc khi ñöôïc Nhaát thieát trí cuûa

chö Phaät, tam-muoäi trong taâm aáy coù theå döùt heát thaûy kieát söû phieàn naõo ñieân ñaûo vaø taäp khí neân goïi laø nhö Kim ca. Nhö trí tueä töông öng vôùi tam-muoäi Kim ca maø quaùn heát thaûy phaùp ñeàu bình ñaúng, Baùt-nhaõ Ba-la-maät quaùn heát thaûy phaùp bình ñaúng cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ tröôùc quaùn caùc phaùp bình ñaúng vaäy sau môùi ñöôïc tam-muoäi aáy. Caùc phaùp khoâng coù phaân bieät laø, ngöôøi phaøm phu theá gian vì söùc phieàn naõo neân phaân bieät caùc phaùp, ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp thì ñeàu phaù hoaïi ñoåi khaùc. Theá neân Thaùnh nhaân ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng

theo öùc töôûng phaân bieät caùc phaùp maø vaøo trong tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc; neáu khi caùc phaùp ñoåi khaùc thì khoâng öu saàu, vì töø tröôùc laïi ñaây khoâng phaân bieät thuû töôùng caùc phaùp. Caùc phaùp tính Khoâng theå coù ñöôïc laø heát thaûy phaùp ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, khoâng coù caùi gì khoâng do nhaân duyeân hoaëc ít nhaân duyeân maø sinh khôûi. Neáu töø nhaân duyeân sinh thì khoâng coù töï tính. Töï tính laø söï thaät quyeát ñònh voán coù. Neáu tính töø nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, neân bieát khi chöa hoøa hôïp thì khoâng coù. Neáu tröôùc khoâng coù maø nay töø nhaân duyeân hoøa hôïp coù thì bieát laø khoâng coù tính. Neáu töø nhaân duyeân hoøa hôïp sinh tính thì tính aáy töùc laø phaùp taïo taùc. Tính goïi laø khoâng ñôïi nhau, khoâng nhaân nhau, thöôøng phaûi rieâng coù, ñoäc laäp. Phaùp höõu vi nhö vaäy thì khoâng coù. Theá neân noùi heát thaûy phaùp tính Khoâng theå coù ñöôïc; tính Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Vì caùc phaùp khoâng coù sôû höõu laø caùc phaùp tính Khoâng theå coù ñöôïc, caùc duyeân cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Caùc duyeân cuõng khoâng theå coù ñöôïc neân ñeàu laø khoâng coù sôû höõu. Vaøo trong khoâng coù sôû höõu, thì ñeàu bình ñaúng. Vì sao? Vì coù neân coù phaân bieät; vì khoâng cho neân khoâng coù phaân bieät. Nhö höông coû, höông chieân ñaøn, khi ñoát leân thì coù phaân bieät, khi dieät maát thì khoâng coù phaân bieät. Caùc phaùp khoâng laøm laø vì chuùng sinh Khoâng, phaùp Khoâng neân ñeàu khoâng laøm. Chuùng sinh laøm laø laøm möôøi vieäc laønh vaø möôøi vieäc chaúng laønh v.v... Phaùp laøm laø löûa chaùy, nöôùc chaûy, gioù ñoäng, thöùc hay nhaän thöùc, trí hay bieát, caùc phaùp nhö vaäy, moãi moãi töï coù söùc rieâng. Khoâng coù chuùng sinh cho ñeán khoâng coù keû bieát, keû thaáy; khoâng coù saéc cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng ñeàu nhö tröôùc ñaõ phaù. Phaù chuùng sinh cho neân khoâng coù keû laøm laø phaù phaùp neân khoâng coù laøm, chæ vì ngöôøi phaøm phu bò ñieân ñaûo che laáp neân noùi coù laøm. Caùc phaùp khoâng theå nghó nghì laø heát thaûy phaùp khoâng coù ñöôïc töôùng quyeát ñònh hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng, hoaëc khoå hoaëc vui, hoaëc thaät hoaëc khoâng, hoaëc ngaõ hoaëc voâ ngaõ, hoaëc sinh dieät, hoaëc khoâng sinh dieät, hoaëc tòch dieät hoaëc khoâng tòch dieät, hoaëc lìa hoaëc chaúng lìa, hoaëc coù hoaëc khoâng coù; caùc moân phaân bieät cuõng nhö vaäy, khoâng theå nghó nghì. Vì sao? Vì caùc phaùp aáy ñeàu töø trong taâm öùc töôûng phaân bieät sinh, khoâng theå coù quyeát ñònh. Thaät tính cuûa heát thaûy phaùp ñeàu vöôït qua danh töï ngoân ngöõ cuûa taâm taâm soá phaùp. Nhö phaåm tröôùc noùi: Heát thaûy phaùp bình ñaúng, heát

thaûy Hieàn Thaùnh khoâng theå haønh, khoâng theå ñeán,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 78

theá neân khoâng theå nghó nghì; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, vì quaùn phaùp aáy neân phaùt sinh. Khi aáy Taùt-ñaø-ba-luaân lieàn töø choã ngoài ñöôïc caùc tam-muoäi. Hoûi: Taùt-ñaø-ba-luaân tröôùc ñaõ bieát caùc phaùp töôùng laø khoâng, nay chòu moïi sieâng naêng khoå nhoïc, ñöùng luoân baûy naêm ñeå thaáy Ñaøm-voâ-kieät ñöôïc lôïi ích gì? Ñaùp: Taùt-ñaø-ba-luaân tröôùc thaáy chö Phaät ñöôïc caùc tam-muoäi, vì quyù troïng Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân sinh ra tröôùc töôùng. Nay Ñaøm-voâ- kieät qua baûy naêm töø ñònh khôûi daäy noùi Baùt-nhaõ ñeå phaù taâm chaáp tröôùc töôùng kia. Heát thaûy phaùp tính töï khoâng, chaúng phaûi Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm cho noù khoâng. Vì theá neân noùi, vì caùc phaùp bình ñaúng neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät bình ñaúng, vì caùc phaùp lìa töôùng, cho ñeán caùc phaùp khoâng theå nghó nghì neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng theå nghó nghì. Khoâng theå khinh cheâ caùc phaùp khaùc maø quyù troïng Baùt-nhaõ. Vì sao? Vì khoâng ñeå cho nhaân Baùt-nhaõ laïi sinh chaáp tröôùc caáu ueá. Baùt-nhaõ Ba-la-maät tuy roát raùo thanh tònh, coù nhieàu lôïi ích maø laïi khoâng theå thuû töôùng ñeå sinh taâm chaáp tröôùc, nhö vaøng chaùy noùng tuy ñeïp maø khoâng theå laáy tay naém. Taùt-ñaø-ba-luaân ñöôïc söï giaùo hoùa aáy, döùt taâm chaáp tröôùc ñoái vôùi Baùt-nhaõ, lieàn ñöôïc caùc tam-muoäi, giaûi noùi moãi moãi caâu, ñoái vôùi taâm taùn loaïn chæ coù trí tueä chöù khoâng goïi laø tam-muoäi, nay theo thaày nghe roài nhaát taâm suy nghó goïi laø tam-muoäi. Nhieáp taâm khoâng taùn loaïn, trí tueä bieán thaønh tam-muoäi. Nhö ñeøn giöõa gioù khoâng theå chieáu saùng, ôû trong nhaø yeân laëng ñoùng cöûa, aùnh saùng chieáu khaép. Tröôùc ñaõ vì taâm Duïc giôùi taùn loaïn neân söùc trí tueä chöa thaønh töïu; nay trong khi nhieáp taâm nghe ñöôïc caùc phaùp ñeàu goïi laø tam-muoäi, coù theå phaù töø phieàn naõo vaø ma daân. Nhö nöôùc khi gioù laïnh chöa ñeán, chöa ñoùng thaønh baêng thì khoâng coù taùc duïng cöùng, neáu ñoùng thaønh baêng thì coù theå ñi leân treân ñöôïc. Ñöôïc saùu traêm vaïn moân tam-muoäi nhö vaäy, Taùt-ñaø-ba-luaân ñöôïc nghe Ñaøm-voâ-kieät thuyeát phaùp, ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc trí tueä saùng suoát lôùn; nghóa laø ñöôïc moân thaät töôùng cuûa caùc phaùp. Caùc phaùp bình ñaúng, bình ñaúng laø trí tueä. Vaøo trong taâm thieàn ñònh cuûa Taùt-ñaø-ba-luaân bieán thaønh tam-muoäi. Nay muoán noùi tam-muoäi, trí tueä, quaû baùo ñôøi naøy ñôøi sau. Baáy giôø Phaät baûo Tu-boà-ñeà, nhö nay ta ôû giöõa chuùng thuyeát Baùt- nhaõ, vì töôùng aáy, vì hình maïo aáy, vì danh döï aáy noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Taùt-ñaø-ba-luaân theo Ñaøm-voâ-kieät ñöôïc tam-muoäi, ôû trong tam-muoäi thaáy möôøi phöông Phaät ôû giöõa ñaïi chuùng noùi Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy. Naøy Tu-boà-ñeà! Taùt-ñaø-ba-luaân töø ñaây veà sau raát öa vui phaùp neân chöùa nhoùm nhieàu kinh, nghe nhieàu, ñoïc tuïng roäng raõi; nhö A-nan, Phaät daïy

ñieàu gì ñeàu coù theå nhôù giöõ. Taùt-ñaø-ba-luaân, coù trí tueä ña vaên khoâng theå nghó nghì, nhö nöôùc bieån lôùn, ngay trong ñôøi aáy thöôøng khoâng lìa Phaät. Nhö vaäy goïi laø quaû baùo ñôøi nay. Xaû boû thaân, thöôøng sinh trong nöôùc coù Phaät,

kheùo tu haønh tam-muoäi Nieäm Phaät, neân cho ñeán trong moäng, ngay töø ñaàu khoâng rôøi söï thaáy Phaät. Caùc naïn ñòa nguïc v.v... ñeàu ñaõ döùt heát vónh vieãn, tuøy yù vaõng sinh vaøo coõi nöôùc cuûa chö Phaät. Vì ngöôøi kia saâu vaøo Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chöùa nhoùm voâ löôïng coâng ñöùc neân khoâng theo nghieäp thoï sinh. Taùt- ñaø-ba-luaân töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät cuùng döôøng chö Phaät, ñoä thoaùt chuùng sinh, nhoùm voâ löôïng coâng ñöùc; thí nhö vò tröôûng giaû haøo quyù, töø moät chuùng hoäi ñeán moät chuùng hoäi, cho ñeán nay ôû choã Phaät Ñaïi Loâi AÂm tònh tu phaïm haïnh. Neáu coù ngöôøi muoán caàu Baùt- nhaõ Ba-la-maät haõy neân nhö Taùt-ñaø-ba-luaân, kieân ñònh nhaát taâm, khoâng theå khuynh ñoäng. Theá neân bieát, nhaân duyeân cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå thaønh töïu ñöôïc heát thaûy coâng ñöùc. Caùc Boà-taùt ñöôïc Baùt-nhaõ, caùc toäi caáu khi xuaát gia nhö taø nghi, hí luaän thaûy ñeàu tröø dieät, ñöôïc taâm thanh tònh; taâm thanh tònh neân ñöôïc heát thaûy coâng ñöùc. Ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng laø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Saùu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø töø Sô ñòa cho ñeán Thaát ñòa, ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn; Baùt ñòa, Cöûu ñòa, Thaäp ñòa laø vaøo saâu trí tueä Phaät, ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, thaønh Phaät. Ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñöôïc töï taïi laø ñeàu coù theå thoï trì cho ñeán duøng hoa höông, kyõ nhaïc cuùng döôøng. Tu-boà-ñeà vì thöôøng öa haïnh Khoâng neân Phaät cuøng Tu-boà-ñeà noùi Baùt-nhaõ. Laïi, Tu- boà-ñeà ñöôïc tam-muoäi Voâ traùnh neân Phaät khoâng theå phoù chuùc. A-nan ñöôïc Ñaø-la-ni Vaên trì, laïi thöôøng gaàn guõi Phaät, neân ñöôïc Phaät phoù chuùc roäng raõi.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.